

Definicja i znaczenie czynników w środowisku pracy

Opracował: Anna Burkiewicz

Czynniki tworzące środowisko pracy mogą mieć niekiedy charakter uciążliwy, szkodliwy lub niebezpieczny. Wartość ich natężenia nie może jednak przekraczać wyznaczonych norm. Miejsce, w którym wykonuje się obowiązki zawodowe, powinno być bowiem odpowiednio przystosowane do pełnienia danego zawodu, a kwestie te są ściśle uregulowane przez przepisy BHP. Rolą pracodawcy jest kontrola warunków w środowisku pracy i dążenie do zmniejszenia ewentualnych zagrożeń zawodowych.

Środowisko pracy

Środowisko pracy to otoczenie tworzone przez czynniki materialne oraz społeczne, z którymi pracownik styka się podczas pełnienia obowiązków zawodowych. Wśród nich wyróżnia się te, które mogą stanowić potencjalne zagrożenie dla zdrowia lub życia osoby zatrudnionej.

Czynniki materialne i niematerialne w środowisku pracy

Środowisko pracy tworzą czynniki materialne, a więc to co namacalne i trwałe oraz czynniki niematerialne związane ze stosunkami społecznymi oraz warunkami psychologicznymi w pracy.

Czynniki materialne

Czynniki materialne tworzące środowisko pracy to m.in. teren miejsca zatrudnienia, budynki i pomieszczenia wchodzące w skład firmy, a także narzędzia, urządzenia czy maszyny wykorzystywane podczas wykonywania obowiązków służbowych. Materialne środowisko pracy dzieli się również na takie czynniki, jak:

* fizyczne

czynniki fizyczne, czyli m.in. temperatura, oświetlenie, hałas, promieniowanie optyczne, jonizujące lub laserowe, wibracje czy unoszący się w powietrzu pył;

* chemiczne

**czynniki chemiczne, czyli obecność substancji toksycznych, drażniących, uczulających, rakotwórczych czy mutagennych;
np. dichlorek berylu, kwas octowy**

* biologiczne

czynniki biologiczne, czyli obecność makroorganizmów roślinnych lub zwierzęcych, a także mikroorganizmów, takich jak bakterie, pasożyty, wirusy czy grzyby oraz wytwarzanych przez nie toksyn i alergenów.

Czynniki niematerialne

Do społecznych czynników tworzących środowisko pracy zalicza się z kolei m.in. stosunki międzyludzkie w firmie, wymagania psychologiczne pracy, możliwości rozwoju zawodowego czy kulturę organizacyjną przedsiębiorstwa. Zaliczamy do nich czynniki psychofizyczne.

Czynniki niematerialne

Do społecznych czynników tworzących środowisko pracy zalicza się z kolei m.in. stosunki międzyludzkie w firmie, wymagania psychologiczne pracy, możliwości rozwoju zawodowego czy kulturę organizacyjną przedsiębiorstwa. Zaliczamy do nich czynniki psychofizyczne.

***psychofizyczne**

Lekceważenie zagrożeń jakie mogą wywołać czynniki psychofizyczne w środowisku pracy może mieć bardzo duże konsekwencje. Obciążenia te bowiem stanowią obciążenia emocjonalne i umysłowe, a więc wpływają przede wszystkim na efektywność i jakość naszej pracy oraz na nasze zdrowie.

Podstawowymi postaciami obciążenia emocjonalnego w pracy są:

stres,

frustracja,

wypalenie zawodowe,

obciążenie układu ruchu

Czynniki tworzące środowisko pracy: niebezpieczne, szkodliwe lub uciążliwe

Kolejny podział czynników to grupowanie ich na czynniki:

- niebezpieczne**
- szkodliwe**
- uciążliwe**

***niebezpieczne**

Czynniki niebezpieczne – mogą doprowadzić do wypadku przy pracy, zakończonego urazem. Zalicza się do nich narażenie na kontakt m.in. z ostrymi narzędziami, poruszającymi się elementami, prądem elektrycznym, materiałami wybuchowymi, promieniowaniem, śliską lub nierówną powierzchnią czy substancjami chemicznymi.

***szkodliwe**

Czynniki szkodliwe – gdy oddziałują na pracownika przez dłuższy czas, mogą doprowadzić do obniżenia sprawności fizycznej lub psychicznej oraz wystąpienia choroby zawodowej. Należą do nich poszczególne czynniki fizyczne, chemiczne i biologiczne.

***uciążliwe**

Czynniki uciążliwe – ich występowanie w środowisku pracy nie stanowi bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia lub życia pracownika, jednak może prowadzić do pogorszenia samopoczucia oraz obniżenia komfortu i wydajności pracy. Zalicza się do nich m.in. monotonię wykonywanych obowiązków, wysiłek fizyczny, złe oświetlenie, wilgotny mikroklimat, a także obciążenia psychiczne.

Środowisko pracy – BHP i obowiązki pracodawców

Jeżeli w środowisku pracy występują czynniki zagrażające zdrowiu lub życiu pracowników, pracodawcy powinni przeprowadzać regularne kontrole i pomiary ich natężenia. Ich zadaniem jest też eliminacja źródeł poszczególnych czynników o charakterze niebezpiecznym i szkodliwym lub ograniczenie ich oddziaływania poprzez stosowanie specjalnych osłon oraz wprowadzenie odpowiednich ochron osobistych. Konieczne są także szkolenia dla pracowników oraz poinformowanie ich o możliwych zagrożeniach, a także wdrożenie zasad ergonomii.

Dziękuję za uwagę